

**Узагальнені результати опитування слухачів
курсів підвищення кваліфікації, проведених
викладачами кафедри суспільствознавчої освіти**

У період 01.11. – 15.12.2023 р. експертна комісія ЛОППО вивчала діяльність роботи кафедри суспільствознавчої освіти за 2023 рік. За одним із напрямків вивчення та оцінки діяльності кафедри були опрацьовані відповіді на запитання анкети слухачів курсів підвищення кваліфікації після завершення ними навчання на 8-годинних та 30-годинних спецкурсах.

91% слухачів повністю задоволені своїм навчанням, оскільки матеріали, інформація, надані на курсах підвищення кваліфікації, для них були такими, що повністю відповідали їхнім очікуванням. Навчальні матеріали були цікаві, легкі для розуміння, добре структуровані. Інформація була актуальною і корисною для професійного розвитку педагогів. За відгуками слухачів можна зробити висновок, що викладачами запропоновано достатню кількість практичних вправ і прикладів (**88%** слухачів 30-годинних курсів): *«... Дуже цікавий і корисний курс. Обов'язково буду використовувати отримані знання, інформацію та наданий матеріал в практичній діяльності!...»*; *«...отримала більше інформації про діяльнісний підхід, були проаналізовані окремі аспекти з тої чи іншої теми, які були для мене цікавими...»*; *«...враження позитивні. Навчальний матеріал викладався в доступній формі. Вся інформація нова, що говорить про відповідальність викладачів, їх професіоналізм...»*; *«...мені курс дуже сподобався, все було проведено в легкій і дружній обстановці. Особливо спасибі Ірині Дмитрівні за роз'яснення питань, які виникали під час лекцій і взагалі протягом всіх курсів. Для себе дізнався багато нової інформації – сподобалось все! Чітко і зрозуміло все розказано і показано...»*; *«...підготовлено змістовні методичні матеріали та презентації, цікаво продумано зворотній зв'язок...»*; *«...я ознайомилася з практичним використанням онлайн-інструментів в роботі вчителя...»*; *«...навчальний матеріал подавався в доступній і зрозумілій формі, його можна було легко застосувати на практиці під час занять, а також на уроках...»*; *«...навчальний матеріал було подано доступно, цікаво. Велика подяка лекторам, з якими було цікаво і легко працювати...»*; *«...дуже насичений курс...»*; *«...викладачі фахові, толерантні, цікаво ведуть заняття. Особливо пані І. Васильків...»*; *«...враження позитивні. Поповнила свій багаж знань. Буду продовжувати застосовувати на уроках...»*; *«...матеріал підібрано професійно та сучасно. Багато нової інформації можна використати в роботі...»*; *«...лекція Баханова дозволила по іншому оцінити сучасний стан війни та шляхи ведення інформаційної війни з боку Росії...»*; *«...навчальний матеріал підібраний з врахуванням того, що керівники гуртків працюють за різними напрямками роботи...»*; *«...дуже корисно, зроблені для себе деякі підмітки, багато нюансів яких розумієш, але забуваєш про них під час навчання, а ці курси ще раз нагадали та надихнули робити діток щасливими у навчальному процесі...»*; *«...я відразу використовую отриманні знання у роботі і бачу хороший результат...»*; *«...як я вже зазначила раніше найбільше імponує те, що навчальний матеріал є придатний для практичного використання на заняттях і його є багато, викладачі радо діляться інформацією. Також з інтересом переглянула відео про коучинг-цікава інформація і для роботи, і для особистого*

користування...»; «...повторюсь: лаконічно, актуально, рекомендовані ресурси зі зручним інтерфейсом. Задоволена курсом повністю...»; «...надзвичайно цікаве було заняття з темою розвитку емоційного інтелекту, а також про практичні можливості онлайн застосунків...»; «...корисно для мого професійного розвитку щодо штучного інтелекту та інших цифрових застосунків для використання впродовж занять...»; «...професійність лекторок та цікавий спосіб подання матеріалу (включаючи рекомендації наукової, науково-популярної та художньої літератури та використання даних сучасних досліджень) перевершили мої очікування до курсу.»; «...особисто я під враженням від способу проведення курсів, цікавого матеріалу, інтерактивних методів роботи. Все супер!...»; «...Усе було актуально, оскільки сучасні діти зовсім інші, відповідно підходи до навчання мають змінюватись та удосконалюватись, на курсах отримала свого роду карту дій, за якою можна ефективно працювати над собою, щоб бути кращим педагогом для своїх учнів...»; «...надзвичайно важливо і корисно було актуалізувати знання про педагогіку серця і філософію Григорія Сковороди, фахово і натхненно був поданий матеріал, також викладач Ліліана Кудрик своїм прикладом показала, як працювати з інтерактивними технологіями.

Викладач П. Володимир надихнув і вмотивував до патріотичного виховання молоді, за що їм вдячна...»; «...курс поданий у цікавий інтерактивний метод, залучалися викладачі до обговорень. Проводилися цікаві практики, які можна використовувати в подальшому. ...»; «...дуже вдало підібрані теми та завдання, гарно та зрозуміло донесені до слухача...»; «...враження захоплюючі: викладачі цікаво читали лекції, вчителі ділилися своїм педагогічним досвідом, обмінювалися думками...»; «...розкрито компетентності держстандарту. Поєднання з метою курсу предмета...»; «...матеріал актуальний, цікавий, допомагає підвищити професійні здібності. Збагатила свій досвід новими знаннями...»; «...найцікавішими для мене було прослухати про Міжнародне гуманітарне право. Про діяльнісний підхід до навчання та почути нове з права...»; «...викладачі цікаво подали навчальний матеріал та поділились інформацією, яку я буду використовувати у своїй подальшій педагогічній діяльності...»; «...багато позитиву і теплих емоцій від організаторської команди і викладачів курсу». **11%** педагогів відзначили, що надані матеріали задовільнили їхні очікування частково: навчальний матеріал був достатньо зрозумілим. Інформація була актуальною. Однак деякі аспекти могли бути краще пояснені або оновлені. Хотіли би отримати більше практичних вправ і прикладів: «...теоретичний матеріал ми отримали, хотілось би більше практики наживо...»; «...курс більше спрямований на гуртки, що мають цифрове забезпечення та сидячий процес проведення заняття. Для гуртків хореографічних та спортивних, інформації замало. Адже в спортивному чи танцювальному залі, не завжди є телевізор чи інше технічне забезпечення, а також не завжди є потреба в цифрових іграх чи презентаціях...»; «...інформація більше стосувалася керівників гуртків, а не акомпаніаторів...»; Лише **1%** слухачів вказали, що навчальні матеріали не відповідали їхнім очікуванням, оскільки були недостатньо структуровані, незрозумілі. Інформація була застарілою і нецікавою, не відповідала їхнім потребам та очікуванням. Бракувало практичних вправ і прикладів. Окремим слухачам було складно

працювати із цифровими застосунками: «...важко було освоювати інформаційні технології...».

63% педагогів відзначили, що, навчаючись, багато інформації почули вперше. Дізналися про нові тенденції, методи і технології у навчанні/вихованні, управлінні: «...дуже цікавою була інформація про тьюторство...»; «...як діяти в надзвичайних ситуаціях...»; «...почерпнула для себе чимало нової корисної інформації, яка підвищила мій рівень компетентності вихователя...»; «...цікаві і нові для мене дидактичні вправи, обов'язково буду використовувати у своїй роботі...»; «...дізналася багато нового про компетентності вихователя, про культуру мовлення, про нові технології у вихованні та навчанні дошкільнят, які у зможу використовувати у своїй професійній діяльності...»; «...цікавим був метод коучингу не тільки у роботі з дітьми, але особисто для мене...»; «...нове розуміння діяльнісного підходу до навчання...»; «...хочу відмітити, що курси були змістовними, цікавими та повчальними. Модератори викладали матеріал доступно, у форматі діалогу. Значною перевагою стали різноманітні форми роботи. Відзначу компетентність й толерантність викладачів, їх уміння працювати з аудиторією. Матеріали, надані мені впродовж курсу, буду використовувати у своїй роботі та охоче поділюсь з колегами...»; «...вперше почула про партисифікацію...»; «...структурованість подачі теми!!! Велика кількість прикладів...»; «...отримала відповіді на свої запитання...»; «...характеристика зброї, цікаві аспекти психологічних новацій маніпулювання...»; «...сподобалась інформація по БПЛА...»; «...сучасна українська зброя...»; «...корисна і актуальна інформація щодо сучасних снайперських гвинтівок, пістолетів, кулеметів. Багато інформації було надано про міжнародне гуманітарне право...»; «...щодо новизни. Цікавою для мене була лекція про стрілецьку зброю з наочною демонстрацією...»; «...інформація подана на лекціях була дуже корисною та актуальною. Адже навчитись використовувати нові методи та технології - це означає викликати ще більшу зацікавленість для учнів під час роботи на уроці...»; «... дізналася про нові ресурси ЗМІ, які допомагають вчителю у пошуку інформації...»; «...про деякі онлайн-застосунки почула вперше, але тішуся, що мала можливість їх опанувати і використовувати не лише для уроків, але і для власних потреб...»; «...наприклад, як використання онлайн ЗМІ (а тут завжди нова інформація) дають можливість підвищити ефективність уроку. Створюють такі умови, за яких учні вчать ся співпрацювати, критично мислити, аналізувати, висловлювати й відстоювати власні думки. (Можливо з дітьми з ТПМ, вибірково і дозовано)...»; «...новим ресурсом для мене був Кеер, який дає можливість легко зберігати та впорядковувати інформацію не тільки на уроках, а й у повсякденному житті...»; «...корисною мені була падлет-дошка із матеріалами до історії п. Ірини, презентації із відповідною інформацією, яку також собі зберегла, додаток Кеер, Google Earth, також абсолютно новою для мене була інформація про те, де і як можна створювати онлайн-ігри для дітей – обов'язково використаю це в роботі!...»; «...не працювала на платформі Кеер, багато знала про ІІІ, побачила на практиці як з ним працювати...»; «...нові підходи щодо періодизації і назви російсько - української війни, революцій у світі...»; «...пізнавально про Chat GPT...»; «...було чимало нової інформації щодо використання цифрових застосунків...»; «...дізнався багато нового, хоча маю

поважний вік...»; «...ми - викладачі минулого століття, мені все було корисно!!!.»; «...цікаво було почути про цифрові застосунки, практично цього не застосовувала у роботі, дякую за гарну інформацію, нове поле для діяльності на гуртку...»; «...мені здається, що інформація, яка надається на курсах «Розвиток творчих здібностей учнів на гурткових заняттях», є досить новою та актуальною. Вона відповідає сучасним тенденціям у розвитку освіти, які спрямовані на розвиток творчих здібностей учнів...»; «...так багато було корисної нової інформації з новітніми технологіями, адже сьогодні діти краще від нас в цьому розбираються і щоб бути з ними на одній хвилі - це важливо знати і розуміти...»; «...творчість Г. Сковороди була для мене новою у сфері моєї діяльності...»; «...дуже приємно бачити, що в курс порушив тематику поширення фейків. Це дуже актуально усім...»; «...міжнародне гуманітарне право-нове для мене, цікаво подано матеріал...»; «...багато цікавої інформації в падлеті: і казки з правовим змістом, і мультики на правову тематику, ціла лекція про Міжнародне гуманітарне право - для мене це нова і актуальна тема!...»; «...особисто мене зачепив «компетентнісний підхід», що хочу донести дітям певною темою уроку...»; «...роль штучного інтелекту в навчанні, який дозволяє створювати навчальні відео, які можуть забезпечити ефективне навчання; розповідали про «Майбутнє освіти та навички 2030...»; «...Інформація гарно структурована і така-то дає можливість подивитися на звичні речі по новому...»; «...щодо інтерактивних занять, штучного інтелекту та інших цифрових застосунків для використання впродовж занять...»; «...Коли я почала слухати курси, я зрозуміла, що потрапила туди, де мені необхідно бути. Сильний викладацький склад, люди, які вміють донести учбовий матеріал так, щоб він був доступний кожному. Дуже цікаво було слухати лекції, виконувати тестові завдання, контрольні. Я вдячна викладачам за їх прекрасну роботу...». **36,6%** слухачів частину з того, про що говорилося на курсах, вже використовують у практичній діяльності, але зміст курсів дозволив систематизувати знання та по-іншому подивитися на відомі проблеми та виклики. Педагоги не завжди погоджувалися з думкою викладачів, але мали можливість про це сказати: «...дякую за доступ до презентацій і можливість самостійно пропрацювати їх. Деякі теми вже знайомі з курсу про коучінгові технології, але добре було згадати їх...»; «...дізналась багато нової інформації та повторила стару...»; «...відео матеріали суттєво спрощують розуміння і сприйняття...»; «...Цікава лекція про коучинг. Але не зовсім погоджуюсь із введенням багатьох нових запозичених термінів в нашу систему освіти...»; «...про деякі онлайн - ресурси вже знала. Під час навчання опанувала ще багато нових онлайн- ресурсів. Новою та корисною інформацією було як правильно складати навчальні програми та використання сайтів на уроках історії...»; «...вперше знайомилась з усіма матеріалами, хоч про окремі з них чула...»; «...багато використовую вже, але отримала цікаві ідеї. Натхненна до їх втілення...»; «...Краще почала орієнтуватися що таке маніпуляція. Дуже цікавий для мене був урок...»; «...Дуже корисним було заняття з медіаграмотності. Багато вже з цього знаю, але почула і досить нове та цікаве...»; «...Багато інформації, навіть та, яка була відома, була висвітлена в цікавій формі, з нестандартними підходами, що сприяє розвитку інноваційності, новизни, чітко структурована і корисна для роботи, а не лише

в теорії)...»; «...курси підвищення кваліфікації-це завжди оновлення знань, удосконалення, поштовх до професійного зростання...»; «...новизна інформації полягала для мене особисто в тому як ефективно структурувати свої знання, вміння і навички в моїй професійній діяльності тренера. Володію великим досвідом тренерської роботи і багато інформації мені відомо, але під час лекцій мені вдалося все розкласти в голові по поличкам. Дякую Вам за навчання!...»; «...теоретично і в загальному мені багато чого було вже відомо, але я почула як практично впровадити це в роботу, ми пропрацювали багато вправ на практиці...». Лише для **0,4%** педагогічних працівника інформація на курсах була неактуальна і вони зробили висновок, про те, що нічого нового для себе не почули.

53% педагогів вказали, що на курсах були надані конкретні практичні рекомендації та інструменти, які вони використовують у своїй роботі: «...дуже задоволена тим, що зміст курсів, матеріали мають справді практичне спрямування...»; «...цікавими і новими є для мене цифрові застосунки, які я планую використовувати у своїй гуртковій роботі...»; «...інформація подана з урахуванням сучасних підходів навчального процесу. Цікава інтерпретація викладання теми...»; «...дякую викладачам за можливість використання нових корекційних прийомів у своїй роботі...»; «...щиро вдячна організаторам, модераторам за якісно організований курс підвищення кваліфікації вчителів громадянської освіти. Новаторський підхід до навчання надає можливість розкрити професійний потенціал, здобути передовий досвід...»; «...а взагалі теми викладання матеріалу були актуальні на даний час...». Для **42%** слухачів частина матеріалів, що обговорювали на курсах, виявилася відомою та учителі вже використовують у практичній діяльності. Але зміст курсів дозволив систематизувати знання та по-іншому подивитися на відомі проблеми та виклики: «...повторення - матір навчання. Професія вчителя має стати актуальною. Мудрість завжди черпається з кореня, а це дуже ігнорується суспільством. І вчителем тепер може бути лише сильна людина, генератор СВІТЛА...». **5%** педагогів відповіли, що, отримані на курсі знання були дуже теоретичні: «...дуже мало прикладів та методів для вихователя ГПД...», але вони розширили їхній кругозір і сприяли загальному розвитку.

95% педагогів користувались навчальними матеріалами, що розміщені на платформі Moodle. Відзначили, що ці матеріали були практичні та доречні, доповнювали інформацію, отриману під час синхронних занять із викладачами.

Обираючи курси для навчання, **45%** педагогів ознайомилися з програмою курсу та обрали його самостійно, **5%** - за рекомендацією колег, які раніше навчались, **36%** педагогів курси рекомендувала адміністрація закладу, за **14%** педагогів адміністрація самостійно вирішила і скерувала слухачів на навчання.

Актуальність теми мотивувала у виборі курсу **65%** слухачів, зміст курсу - **18%**, **10%** педагогів обрали курс, враховуючи прізвища викладачів – авторів програми і лише **7%** - можливість отримати сертифікат, який не потребує додаткового затвердження.

Слухачами були надані пропозиції щодо формування груп, зокрема керівників гуртків: «...було би зручніше і практичніше, якби при формуванні груп враховували спеціалізацію (окремо хореографи, музкерівники, керівники гуртків декоративно-ужиткового мистецтва)...».